

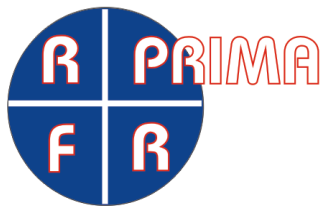
MIRA a.d. PRIJEDOR

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA I
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA 2013. GODINU

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1-2
IZJAVA RUKOVODSTVA	3
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	
Bilans uspjeha	4
Bilans stanja	5
Izveštaj o promjenama na kapitalu	6
Bilans tokova gotovine	7
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	8-30

PREDUZEĆE ZA REVIZIJU I SRODNE USLUGE "RFR PRIMA" D.O.O. PRIJEDOR

PRIJEDOR, Majora Milana Tepića 12; Email: rfrprima@teol.net
Telefoni: 052 243 080, 065 584 442; Faks: 052 243 081
Osnovni sud B. Luka, reg. ul. br: 1-12823-00; MB: 1963066;
Upisan i uplaćen kapital 5.000 KM;
TR: 5620070000417252 NLB Razvojna Banka; PIB: 401518690000

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

VLASNICIMA I UPRAVI

MIRA a.d., Prijedor

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja privrednog društva MIRA a.d., Prijedor, Kralja Aleksandra 3 (u daljem tekstu: Društvo) koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2013. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika i druge objašnjavajuće informacije.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske i za uspostavljanje takvih internih kontrola za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izvještaja, koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske i Međunarodnim standardima revizije. Ti standardi zahtijevaju da postupamo u skladu s etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da steknemo razumno uvjerenje da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje provođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavljivanjima u finansijskim izveštajima. Izbor postupaka je zasnovan na profesionalnom sudu revizora, uključujući i procenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o

efektivnosti internih kontrola Društva. Revizija takođe, uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena, koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući za obezbjeđenje osnove za naše mišljenje.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji, po svim materijalno značajnim aspektima, istinito i objektivno prikazuju finansijski položaj MIRA a.d., Prijedor, na dan 31. decembra 2013. godine, rezultate njegovog poslovanja i njegove tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske i ostalim relevantnim propisima Republike Srpske, kao i računovodstvenim politikama objelodanjenim u napomenama 2. i 3. uz finansijske izvještaje.

Prijedor, 17. februara 2014. godine

Mirjana Dejanović
Ovlašćeni revizor

The image shows a blue circular official stamp of the Institute for Auditing and Accounting of the Republic of Srpska. The stamp contains the text 'INSTITUT ZA REVIZIJU I BROJNE UČINKE', 'RPR-PRIMA', and 'PRIJEDOR'. To the right of the stamp is a handwritten signature in blue ink, and below it, the printed name 'Mirjana Dejanović' and the title 'Ovlašćeni revizor'.

IZJAVA RUKOVODSTVA

Ova izjava se daje u vezi sa revizijom finansijskih izvještaja Društva za godinu koja se završila 31. decembra 2013. godine, za svrhe izražavanja mišljenja o tome da li finansijski izvještaji pružaju istinitu i objektivnu sliku finansijskog položaja Društva na dan 31. decembra 2013. godine i rezultata poslovanja i novčanih tokova za godinu koja se završila na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima u Republici Srpskoj.

Računovodstvena regulativa Republike Srpske propisuje odgovornost Rukovodstva pravnih lica da finansijske izvještaje priprema na način koji obezbjeđuje istinito i objektivno prikazivanje svih poslovnih transakcija obavljenih u toku obračunskog perioda, kao i rezultata poslovanja na kraju obračunskog perioda. Rukovodstvo Društva je odgovorno za uspostavljanje sistema računovodstvene evidencije kojom se, sa razumnom preciznošću obezbjeđuje objelodanjivanje finansijske pozicije Društva i rezultata poslovanja. Takođe, računovodstveni sistem treba da garantuje da su finansijski izvještaji sastavljeni i prezentirani u skladu sa računovodstvenim propisima u Republici Srpskoj.

Rukovodstvo, takođe, ima opštu odgovornost u slučaju preduzimanja akcija u cilju zaštite imovine Društva i sprečavanja i razotkrivanja pronevjera i drugih neregularnosti.

Prihvatao našu odgovornost za istinit i objektivni prikaz finansijskih izvještaja.

Potpisano u ime Društva **MIRA a.d., Prijedor**

Direktor

MIRA B
PREDUZEĆE ZA PROIZVODNJU
KEKSA I SRODNIH PROIZVODA
AKCIONARSKO DRUŠTVO
PRIJEDOR, Ul. Kralja Aleksandra br.3

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
31. decembar 2013. godine
BILANS USPJEHA ZA 2013. GODINU

POZICIJA	Napomena	2013. KM	2012. KM
POSLOVNI PRIHODI	4.1.		
Prihodi od prodaje robe		19.898	21.395
Prihodi od prodaje učinaka	4.1.a.	19.338.735	20.952.645
Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka		17.570	46.348
Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	4.1.b.	83.530	0
Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka		0	(719.646)
Ostali poslovni prihodi		61.375	191.799
Ukupno poslovni prihodi		19.521.108	20.492.541
POSLOVNI RASHODI	5.1.		
Nabavna vrijednost prodane robe		43.327	47.854
Troškovi materijala	5.1.a.	11.724.429	12.485.709
Troškovi zarada i naknada zarada	5.1.b.	5.475.048	5.410.202
Troškovi proizvodnih usluga	5.1.c.	498.355	467.804
Troškovi amortizacije i rezervisanja	5.1.d.	785.689	739.830
Nematerijalni troškovi	5.1.e.	401.777	368.804
Troškovi poreza		53.744	54.767
Ukupno poslovni rashodi		18.982.369	19.574.970
POSLOVNI DOBITAK		538.739	917.571
FINANSIJSKI PRIHODI	4.2.	59.102	97.334
FINANSIJSKI RASHODI	5.2.	98.345	41.082
DOBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI		499.496	973.823
OSTALI PRIHODI	4.3.	1.012	12.199
OSTALI RASHODI	5.3.	86.009	119.016
GUBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA		(84.997)	(106.817)
UKUPNI PRIHODI	4	19.581.222	20.602.074
UKUPNI RASHODI	5	19.166.723	19.735.068
Dobitak prije oporezivanja		414.499	867.006
Porez na dobit	6	0	71.112
DOBITAK TEKUĆE GODINE		414.499	795.894

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2013. GODINE

POZICIJA	Napomena	31.12.2013.	31.12.2012.
		KM	KM
AKTIVA			
Stalna imovina			
Nekretnine, postrojenja i oprema	7	21.023.435	21.069.081
Ukupno stalna imovina		21.023.435	21.069.081
Tekuća imovina			
Zalihe	8	2.443.545	2.239.870
Kratkoročna potraživanja i plasmani	9	5.434.313	7.898.360
Gotovina	10	272.701	151.406
Ukupno tekuća imovina		8.150.559	10.289.636
POSLOVNA AKTIVA		29.173.994	31.358.717
VANBILANSNA AKTIVA		906.181	906.174
UKUPNA AKTIVA		30.080.175	32.264.891
PASIVA			
Kapital			
	11		
Upisani kapital	11.a.	18.473.634	18.473.634
Zakonske rezerve	11.b.	94.624	54.829
Ostale rezerve	11.c.	1.076.252	1.226.902
Neraspoređeni dobitak	11.d.	2.030.633	1.139.774
Dobitak tekuće godine	11.e.	414.499	795.894
Ukupno kapital		22.089.642	21.691.033
Kratkoročne obaveze			
Obaveze iz poslovanja	12	6.640.153	9.164.020
Obaveze za zarade i naknade zarada	13	235.419	271.961
Druge obaveze	14	14.341	11.627
Obaveze za poreze i doprinose	15	161.488	194.076
Pasivna vremenska razgraničenja	16	32.951	26.000
Ukupno kratkoročne obaveze		7.084.352	9.667.684
POSLOVNA PASIVA		29.173.994	31.358.717
VANBILANSNA PASIVA		906.181	906.174
UKUPNA PASIVA		30.080.175	32.264.891

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

O P I S	Akcijski	Zakonske	Ostale	Neraspoređeni	Dobitak	UKUPNO
	kapital	rezerve	rezerve	dobitak	tekuće	
	KM	KM	KM	KM	godine	
Stanje 1. januara 2012. godine	18.473.634	13.885	1.381.596	206.981	818.885	20.894.981
Raspored rezervi i dobiti	0	0	0	818.885	(818.885)	0
Ukidanje rezervi u korist prihoda	0	40.944	(154.694)	113.908	0	158
Dobit tekuće godine	0	0	0	0	795.894	795.894
Stanje 31. decembra 2012. godine	18.473.634	54.829	1.226.902	1.139.774	795.894	21.691.033
Raspored rezervi i dobiti	0	39.795	0	795.894	(795.894)	39.795
Ukidanje rezervi u korist prihoda	0	0	(150.650)	94.965	0	(55.685)
Dobit tekuće godine	0	0	0	0	414.499	414.499
Stanje 31. decembra 2013. godine	18.473.634	94.624	1.076.252	2.030.633	414.499	22.089.642
Napomena	11.a.	11.b.	11.c.	11.d.	11.e.	

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
31. decembar 2013. godine
BILANS TOKOVA GOTOVINE

O P I S	2013.	2012.
	KM	KM
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
I PRILIVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	21.412.790	18.847.212
Prilivi od kupaca i primljeni avansi	19.272.578	16.931.219
Prilivi od premija, subvencija, dotacija i sl.	0	173.780
Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti	2.140.212	1.742.213
II ODLIVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	(18.180.912)	(18.388.260)
Odlivi po osnovu isplata dobavljačima i dati avansi	(9.018.735)	(12.158.366)
Odlivi po osnovu isplata zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	(4.683.073)	(4.979.105)
Odlivi po osnovu plaćenih kamata	(27.484)	(8)
Odlivi po osnovu poreza na dobit	(78.008)	(33.699)
Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	(4.373.612)	(1.217.082)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	3.231.878	458.952
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
I PRILIVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA	3.406	3.633
Prilivi po osnovu kamata	3.406	3.633
II ODLIVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA	(3.076.628)	(556.381)
Odlivi po osnovu kratkoročnih finansijskih plasmana	0	2.155
Odlivi po osnovu kupovine nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme, investicionih nekretnina i bioloških sred.	(3.076.628)	(554.226)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(3.073.222)	(552.748)
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
I PRILIVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA	0	4.609
Prilivi po osnovu ostalih kratkoročnih i dugoročnih obaveza	0	4.609
II ODLIVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA	0	(5.377)
Odlivi po osnovu ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	0	(5.377)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	0	(768)
Ukupni prilivi gotovine	21.416.196	18.855.454
Ukupni odlivi gotovine	(21.257.540)	(18.950.018)
Neto priliv gotovine	158.656	0
Neto odliv gotovine	0	(94.564)
GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	151.406	214.683
Pozitivne kursne razlike po osnovu preračuna gotovine	31.129	67.751
Negativne kursne razlike po osnovu preračuna gotovine	(68.490)	(36.464)
GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	272.701	151.406

1. OSNIVANJE I DJELATNOST

(a) Osnivanje

Preduzeće za proizvodnju keksa i srodnih proizvoda „MIRA“ a.d., Prijedor (Društvo) osnovano je 1946. godine kao društveno preduzeće, a od 1948. godine posluje kao samostalni privredni subjekat, „Mira Cikota“ Prijedor. Tokom 1967. godine izvršeno je udruživanje Društva i društva „Josip Kraš“ Zagreb. Na osnovu toga, tokom 1991. godine registrirano je društvo „Kraš – Mira Cikota“, Prijedor dok je 1992. godine promijenjen naziv društva u MIRA d.o.o., Prijedor. U skladu s propisima Republike Srpske, u 1995. godini, Društvo je postalo osnovno državno preduzeće.

Direkcija za privatizaciju Republike Srpske, Rješenjem broj 01-109-4/99 od 30.10.2001. godine, odobrila je program privatizacije i donijela odluku da se privatizacija državnog kapitala u ukupnom iznosu od 18.473.634 KM obavi vaučer ponudom (55% državnog kapitala) i metodom tendera (30% državnog kapitala) u korist KRAŠ d.d., Zagreb. Na osnovu istog rješenja, u postupku privatizacije 10% vrijednosti akcija državnog kapitala prenijeto je na Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Republike Srpske i 5% na Fond za restituciju Republike Srpske.

(a) Djelatnost

Osnovna djelatnost Društva je proizvodnja keksa i vafla, bombona i drugih konditorskih proizvoda.

Upisani osnovni kapital iznosi 18.473.634 KM i podijeljen je na 18.473.634 akcije nominalne vrijednosti 1 KM.

Na dan 31. decembra 2013. godine Društvo je zapošljavalo 372 radnika (31. decembra 2012. godine 405 radnika).

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Izjava o usklađenosti

Društvo vodi evidenciju i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa važećim Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske (Službeni glasnik RS 36/09 i 52/11) i ostalom primjenljivom zakonskom regulativom u Republici Srpskoj.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji pravna lica i preduzetnici u Republici Srpskoj sastavljaju i prezentuju finansijske izvještaje u skladu sa zakonskom, profesionalnom i internom regulativom, pri čemu se pod profesionalnom regulativom podrazumjevaju primjenljivi Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“), Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja („MSFI“) i tumačenja koja su sastavni dio standarda, odnosno tekst MRS i MSFI, koji je u primjeni, uključujući osnove za zaključivanje, ilustrujuće primjere, smjernice, komentare, suprotna mišljenja, razrađene primjere i drugi dopunski materijal.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

2.2. Pravila procjenjivanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni na osnovu načela prvobitne (istorijske) vrijednosti, osim za sledeće pozicije:

- Finansijski instrumenti kroz bilans uspeha se vrednuju po fer vrijednosti,
- Derivativni finansijski instrumenti se vrednuju po fer vrijednosti,

2.3. Zvanična valuta izveštavanja

Finansijski izvještaji Društva su iskazani u KM koja je zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski izvještaji u Republici Srpskoj. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u KM.

2.4. Korišćenje procjenjivanja

Sastavljanje finansijskih izveštaja u skladu sa primijenjenim okvirom za izveštavanje zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na prethodnom iskustvu, kao i različitim informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, a koje djeluju realno i razumno u datim okolnostima. Na bazi ovih informacija se formira pretpostavka o vrijednosti sredstava i obaveza, koju nije moguće neposredno potvrditi na bazi drugih informacija. Stvarna vrijednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrijednosti koja je procijenjena na ovaj način.

Procjene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su procjene izvršene, su predmet redovnih provjera. Revidirane računovodstvene procjene se prikazuju za period u kojem su revidirane, u slučaju da procjena ima uticaj samo na dati period, ili za period u kojem su revidirane i za buduće periode, u slučaju da revidiranje utiče na tekući i na buduće periode.

Informacije o oblastima kod kojih je stepen procjene najveći i koje mogu imati najznačajniji efekat na iznose priznate u finansijskim izvještajima Društva, date su u okviru slijedećih

- Napomena 3.3 – Obezvrijeđenje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja,
- Napomena 3.4 – Koristan vijek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme,
- Napomena 3.4 – Obezvrijeđenje vrijednosti nefinansijske imovine,
- Napomena 3.6 - Penzije i ostale naknade zaposlenima
-

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Računovodstvene politike date u nastavku, Društvo konzistentno primjenjuje u svim periodima prezentiranim u ovim finansijskim izveštajima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

3.1. Načelo stalnosti poslovanja ("going concern")

Finansijski izvještaji su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja ("going concern" konceptom), koji podrazumijeva da će Društvo nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti.

3.2. Poslovne promjene u stranoj valuti

Poslovne promjene u stranoj valuti su preračunate u KM po srednjem kursu valute utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Monetarne pozicije iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunate su u KM prema srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan bilansa.

Nemonetarne pozicije preračunate su u KM prema srednjem kursu valute koji je važio na dan poslovne promjene.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale po osnovu izvršenih plaćanja i naplata u stranim sredstvima plaćanja u toku godine kao i kursne razlike nastale prilikom prevođenja sredstava i obaveza iskazanih u stranoj valuti na dan bilansa iskazane su u bilansu uspjeha Društva, kao prihodi/rashodi po osnovu kursnih razlika u okviru pozicije finansijskih prihoda/rashoda.

Potraživanja u koje je ugrađena valutna klauzula preračunata su u KM po srednjem kursu valute koji je važio na dan bilansa. Pozitivni i negativni efekti nastali po ovom osnovu iskazani su u bilansu uspjeha Društva, kao prihodi/rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika u okviru kategorije ostalih prihoda/rashoda.

Zvanični srednji kursevi značajnijih stranih valuta su:

Valuta	2013.	2012.
EUR	1,95583	1,95583

3.3. Finansijski instrumenti

Klasifikacija

Društvo klasifikuje svoja finansijska sredstva u slijedeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha, krediti i potraživanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i sredstva koja se drže do roka dospijanja. Klasifikacija zavisi od svrhe za koju su finansijska sredstva pribavljena. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrednostima iskazuju u bilansu uspeha

Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha su finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2013. godine**

Finansijsko sredstvo se klasifikuje u ovu kategoriju ukoliko je pribavljeno prvenstveno radi prodaje u kratkom roku. Derivati se takođe klasifikuju kao sredstva koja se drže radi trgovanja, osim ako su određeni kao instrument zaštite od rizika. Sredstva u ovoj kategoriji su klasifikovana kao tekuća sredstva. Na dan 31. decembra 2013. godine Društvo nema finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjene u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha.

Kredit i potraživanja

Kredit i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja, koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Uključuju se u tekuća sredstva, osim ukoliko su im rokovi dospjeća duži od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja. U tom slučaju se klasifikuju kao dugoročna sredstva.

Potraživanja se sastoje od potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu i ostalih potraživanja.

Potraživanja od kupaca su iskazana po fakturnoj vrijednosti umanjenoj za odobrene popuste, kao i za ispravku vrijednosti koja je zasnovana na procjeni naplativosti pojedinačnog potraživanja.

Ispravka vrijednosti se formira za ona potraživanja za koje postoji objektivan dokaz da su obezvrijeđena, odnosno za koja rukovodstvo Društva procjenjuje da se ne mogu naplatiti u punom iznosu, i ista se evidentira kao rashod u bilansu uspjeha perioda kada je procjena izvršena.

Kratkoročni finansijski plasmani se sastoje od pozajmica odobrenih pravnim licima. Društvo nema pozajmica odobrenih pravnim licima.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U bilansu tokova gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju gotovina u blagajni i sredstva na računima kod banaka

Finansijska sredstva koja se drže do dospjeća

Finansijska sredstva koja se drže do dospjeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja i fiksnim rokovima dospjeća, koja rukovodstvo ima namjeru i mogućnost da drži do dospjeća. U slučaju da Društvo odluči da proda značajan dio finansijskih sredstava koja se drže do dospjeća, cijela kategorija će biti reklasifikovana kao raspoloživa za prodaju. Finansijska sredstva koja se drže do dospjeća klasifikuju se kao dugoročna sredstva, osim ako su rokovi dospjeća kraći od 12 mjeseci od datuma bilansa stanja, kada se klasifikuju kao kratkoročna sredstva. Na dan 31. decembra 2013. godine Društvo nema finansijska sredstva koja se drže do dospjeća.

Priznavanje finansijskih sredstava

Kupovina ili prodaja finansijskog sredstva se evidentira korišćenjem računovodstvenog obuhvatanja na datum saldiranja transakcije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2013. godine**

Vrednovanje finansijskih sredstava

Finansijski instrumenti inicijalno se vrednuju po tržišnoj vrijednosti koja uključuje transakcione troškove kod svih finansijskih sredstava ili obaveza, osim onih koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Finansijska sredstva koja se vode po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha inicijalno se priznaju po fer vrijednosti a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspeha.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva po fer vrijednosti, čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha se, nakon inicijalnog priznavanja, iskazuju po fer vrijednosti.

Kredit i potraživanja, kao i finansijska sredstva koje se drže do dospijeca, vrednuju se po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

Prestanak priznavanja finansijskih sredstava

Društvo vrši isknjiženje finansijskog sredstva kada prava na priliv gotovine po osnovu tog sredstva isteknu ili kada se ta prava prenesu na drugoga. Svako pravo po prenijetoj finansijskoj aktivi, kreirano ili zadržano od strane Društva, priznaje se kao posebno sredstvo ili obaveza.

Vrednovanje po amortizovanim vrijednostima

Amortizovana vrijednost finansijskog sredstva je iznos po kome se sredstvo inicijalno vrednuje, umanjena za otplate glavnice, a uvećana ili umanjena za akumuliranu amortizaciju korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

Vrednovanje po fer vrijednosti

Fer vrijednost finansijskih instrumenata je iznos za koji sredstvo može biti razmijenjeno, ili obaveza izmirena, između obavještenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Fer vrijednost se određuje primjenom dostupnih tržišnih informacija na dan izvještavanja i ostalih modela vrednovanja koje Društvo koristi.

Fer vrijednost pojedinih finansijskih instrumenata iskazanih po nominalnoj vrijednosti je približno jednaka njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti. Ovi instrumenti obuhvataju gotovinu, kao i potraživanja i obaveze koje nemaju ugovoreno dospijeca, ni ugovorenu fiksnu kamatnu stopu.

Ostala potraživanja i obaveze se svode na sadašnju vrijednost diskontovanjem budućih novčanih tokova uz korišćenje tekućih kamatnih stopa. Rukovodstvo je mišljenja da usljed prirode poslovanja Društva i njegovih opštih politika, nema značajnih razlika između knjigovodstvene i fer vrijednosti finansijskih sredstava i obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2013. godine***Obezvrijeđenje finansijskih sredstava*

Društvo obračunava obezvrijeđenje sumljivih potraživanja na osnovu procijenjenih gubitaka koji nastaju jer kupci nisu u mogućnosti da izvrše tražena plaćanja. U procjeni odgovarajućeg iznosa gubitka od obezvrijeđivanja za sumnjiva potraživanja Društvo se oslanja na starost potraživanja, ranije iskustvo sa otpisom, bonitet kupaca i promjene u uslovima plaćanja.

Ovo zahtijeva procjene vezane za buduće ponašanje kupaca i time izazvane buduće naplate u gotovini. Stvarni nivo potraživanja koja su naplaćena može da se razlikuje od procijenjenih nivoa naplate, što može pozitivno ili negativno da se odrazi na rezultate poslovanja.

Odluku o indirektnom otpisu, odnosno ispravci vrijednosti potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrijednosti donosi rukovodstvo Društva.

Otpis potraživanja od kupaca se vrši pod uslovom da su potraživanja prethodno bila uključena u prihode Društva, da je potraživanje u knjigama Društva otpisano kao nenaplativo i da Društvo nije moglo da naplati potraživanje sudskim putem.

Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca donosi *direktor Društva*.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju u visini nabavne vrijednosti koja predstavlja poštnu vrijednost primljene nadoknade. Nakon inicijalnog priznavanja, finansijske obaveze se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, osim finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Amortizovana vrijednost finansijske obaveze je iznos po kome se obaveze inicijalno vrednuju, umanjen za otplate glavnice, a uvećan ili umanjen za akumuliranu amortizaciju korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

Finansijske obaveze uključuju obaveze po osnovu kredita odobrenih od banaka u zemlji. Obaveza je tekuća ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Društva odnosno koja dospijeva u periodu do 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja.

Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

Primljeni krediti sa ugovorenom valutnom klauzulom se obračunavaju u KM protuvrijednosti deviznog iznosa neotplaćenog dijela kredita. Prihodi i rashodi nastali po osnovu primjene valutne klauzule evidentiraju se u okviru bilansa uspjeha kao finansijski prihodi, odnosno finansijski rashodi, odnosno kao ostali prihodi i rashodi za efekte revalorizacije primjenom stope rasta cijena na malo.

Društvo vrši isknjiženje obaveze kada je obaveza izmirena, ukinuta ili kada je prenijeta na drugoga.

Obaveze iz poslovanja

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze iz poslovanja vrednuju se po nominalnoj vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2013. godine****3.4. Nekretnine, postrojenja i oprema**

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po procijenjenoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i gubitke uslijed obezvrijeđenja. Početno mjerenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrijednosti ili po cijeni koštanja. Nabavna vrednost uključuje izdatke direktno pripisive nabavljenom sredstvu.

Izdaci za nekretnine, postrojenja i opremu se priznaju kao sredstvo ako i samo ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom priticati u Društvo i ako se izdaci za to sredstvo mogu pouzdano mjeriti.

Nabavke nekretnina, postrojenja i opreme tokom godine evidentirane su po nabavnoj vrijednosti koju čini faktura dobavljača uvećana za zavisne troškove nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Saglasno usvojenoj računovodstvenoj politici, na dan bilansa stanja rukovodstvo Društva analizira vrijednosti po kojima je prikazana nematerijalna i materijalna imovina Društva.

Ukoliko postoji indicija da je neko sredstvo obezvrijeđeno, nadoknadi iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrijeđenja. Ukoliko je nadoknadi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrijednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadi vrijednosti, koju predstavlja vrijednost veća od neto prodajne vrijednosti i vrijednosti u upotrebi. Gubitak zbog obezvrijeđenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda.

Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme se knjiže direktno u korist ostalih prihoda. Gubici po osnovu prodaje ili rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme terete ostale rashode.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se po proporcionalnom metodu primjenom amortizacionih stopa koje su određene tako da se nabavna vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme amortizuje u jednakim godišnjim iznosima u toku vijeka upotrebe. Amortizacija sredstava aktiviranih u toku godine se obračunava kada se sredstva stave u upotrebu, odnosno počev od narednog mjeseca od datuma nabavke na nabavnu vrijednost.

Primjenjene stope amortizacije u tekućem i prethodnom obračunskom periodu su:

Opis	2013.	2012.
	%	%
Građevinski objekti	1,11-2	1,11-2
Postrojenja i oprema	5-14,30	5-14,30

Određivanje korisnog vijeka trajanja nekretnina, postrojenja i opreme se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promjenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2013. godine**

Adekvatnost određenog korisnog vijeka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promjene faktora koji su predstavljali osnovu za određivanje korisnog vijeka trajanja.

3.5. Zalihe

Zalihe se iskazuju po cijeni koštanja ili po neto prodajnoj vrijednosti u zavisnosti od toga koja je niža. Neto prodajna vrijednost je cijena po kojoj zalihe mogu biti prodane u normalnim uslovima poslovanja nakon umanjenja cijene za troškove prodaje.

Nabavnu vrijednost sirovina i trgovačke robe čini faktorna cijena dobavljača uvećana za zavisne troškove nabavke. Obračun izlaza zaliha vrši se po metodi prosječne ponderisane cijene.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrijednosti zaliha robe u slučajevima kada se ocijeni da je potrebno svesti vrijednost zaliha na njihovu neto prodajnu vrijednost. Oštećene zalihe robe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima se u potpunosti otpisuju.

Ispravka vrijednosti - obezvrijeđenje zaliha vrši se za materijal i rezervne dijelove koji su bez promjena duže od 1 godine.

3.6. Naknade zaposlenima

Kratkoročne beneficije zaposlenih - porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Republici Srpskoj, Društvo je obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih u iznosima koji se obračunavaju primjenom zakonom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Doprinosi na teret zaposlenih knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

Dugoročne beneficije zaposlenih - obaveze po osnovu otpremnina

U skladu sa Opštim kolektivnim ugovorom o radu, Društvo je u obavezi da isplati otpremnine prilikom odlaska u penziju u visini 3 neto mjesečne zarade koje je zaposleni ostvario u mjesecu koji prethodi mjesecu u kome se isplaćuje otpremnina, a koje pri tom ne mogu biti manje od 3 prosječne mjesečne neto zarade isplaćene u Republici Srpskoj u mjesecu koji prethodi mjesecu u kome se isplaćuje otpremnina.

Društvo ne vrši obračun i iskazivanje dugoročnih obaveza po osnovu otpremnina korišćenjem metoda sadašnje vrijednosti budućih očekivanih isplata, na osnovu obračuna aktuaru. Budući da se radi o dugoročnim naknadama zaposlenima, a ne o naknadama nakon prestanka radnog odnosa, aktuarski dobiti i gubici, kao i troškovi prethodne službe priznaju se u cjelini u periodu u kome nastanu. Društvo nema dodatnih obaveza za naknade zaposlenima po ovom osnovu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2013. godine***Kratkoročna, plaćena odsustva*

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu kumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

Prema procjeni rukovodstva Društva, iznos kratkoročnih neplaćenih odsustava na dan 31. decembra 2013. godine nije materijalno značajan i shodno tome, Društvo nije izvršilo ukalkulisavanje navedenih obaveza na dan bilansa stanja.

3.7. Kapital

Kapital Društva obuhvata osnovni kapital po osnovu udjela osnivača, rezerve, revalorizacione rezerve i akumulirani rezultat.

Kapital Društva obrazovan je iz uloženi sredstava osnivača Društva u novčanom obliku. Osnivač ne može povlačiti sredstva uložena u osnovni kapital Društva.

3.8. Upravljanje rizikom kapitala

Društvo se opredjelilo za finansijski koncept kapitala i njegovo očuvanje prema kome je kapital definisan na osnovu nominalnih novčanih jedinica.

Cilj upravljanja kapitalom je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu u predvidivoj budućnosti, kako bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala.

Društvo prati kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti, koji se izračunava kao odnos neto dugovanja Društva i njegovog ukupnog kapitala.

Na dan 31. decembra 2013. godine Društvo nije bilo kreditno zaduženo.

3.9. Prihodi*Prihodi od prodaje i pružanja usluga*

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju u momentu kada se značajni rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva nad proizvodima i robom prenesu na kupca. Prihodi od prodaje proizvoda i robe su iskazani po fakturnoj vrijednosti umanjenoj za odobrene popuste i porez na dodatu vrijednost.

Prihodi od pružanja usluga se priznaju u obračunskom periodu u kome je usluga pružena i iskazuju po fakturnoj vrijednosti umanjenoj za odobrene popuste i porez na dodatu vrijednost.

Finansijski prihodi

Finansijski prihodi obuhvataju prihode od kamata, kursnih razlika, i ostale finansijske prihode, ostvarene iz odnosa sa zavisnim i ostalim pravnim licima.

Prihodi od kamata se, u skladu sa načelom uzročnosti, priznaju u bilansu uspeha perioda na koji se odnose.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2013. godine**

Ostali prihodi

U okviru ostalih prihoda iskazani su dobici po osnovu prodaje nekretnina, postrojenja i opreme (osnovnih sredstava) i nematerijalnih ulaganja, dobici od prodaje materijala, naplaćena otpisana potraživanja, prihodi od smanjenja obaveza, prihodi od ukidanja dugoročnih rezervisanja, prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine, pozitivni efekti promjene poštene (fer) vrijednosti nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme, bioloških sredstava i zaliha do visine prethodno iskazanih rashoda za ta sredstva po osnovu vrijednosnog usklađivanja i ukidanja ispravki vrijednosti po osnovu vrijednosnog usklađivanja, u skladu sa računovodstvenom politikom Društva.

3.10. Rashodi

Rashodi se priznaju u bilansu uspjeha po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su nastali.

Poslovni rashodi

Poslovni rashodi obuhvataju troškove uslovljene stvaranjem prihoda od prodaje i uključuju nabavnu vrijednost prodane robe, troškove materijala, goriva i energije, bruto zarade, troškove amortizacije i usluge pružene od strane trećih lica. Poslovni rashodi obuhvataju i opšte troškove kao što su troškovi zakupa, marketinga, osiguranja, platnog prometa, poreza i ostali troškovi nastali u tekućem obračunskom periodu.

Finansijski rashodi

Finansijski rashodi obuhvataju rashode po osnovu kamata i kursnih razlika i ostale finansijske rashode. Rashodi kamate obuhvataju kamatu obračunatu na primljene kredite, koja se evidentira u bilansu uspjeha perioda na koji se odnose, a u skladu sa načelom uzročnosti.

Ostali rashodi

U okviru ostalih rashoda iskazani su gubici po osnovu prodaje i rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja, gubici po osnovu prodaje hartija od vrijednosti i učešća u kapitalu pravnih lica, gubici od prodaje materijala, manjkovi, rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja, rashodi po osnovu obezvrijeđenja imovine, negativni efekti vrijednosnih usklađivanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava, dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana, zaliha, hartija od vrijednosti i potraživanja, u skladu sa računovodstvenom politikom Društva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2013. godine****3.11. Porez na dobit**

Tekući porez

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit u Republici Srpskoj. Tekući porez na dobit predstavlja iznos obračunat primjenom propisane poreske stope od 10% na osnovicu koju predstavlja oporeziva dobit.

Oporeziva dobit se utvrđuje u poreskom bilansu kao dobit prije oporezivanja iskazana u bilansu uspjeha, nakon usklađivanja prihoda i rashoda na način propisan poreskim zakonodavstvom Republike Srpske. Iznos ovako utvrđenog poreza i iskazanog u poreskoj prijavi se umanjuje po osnovu poreskih kredita.

Poresko zakonodavstvo Republike Srpske ne predviđa da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povrat poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu, izuzev onih iz kojih proizilaze kapitalni gubici i dobiti, mogu se iskoristiti za umanjenje dobiti utvrđene u poreskom bilansu budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

U 2012. godini donesena je Izmjena odnosno dopuna Zakona o porezu na dobit (Službeni glasnik Republike Srpske 57/12) kojima je regulisano da ulaganja u proizvodne kapacitete (nekretnine, postrojenja i oprema, te nematerijalna ulaganja) predstavljaju oslobođenje od plaćanja poreza na dobit u periodu kada su ista stavljena u upotrebu.

Odloženi porez

Odloženi poreski efekti obračunavaju se za sve privremene razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti utvrđene u skladu sa propisima o računovodstvu Republike Srpske. Važeće poreske stope na dan bilansa stanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za utvrđivanje odloženog poreza. Odložene poreske obaveze priznaju se u cjelini za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva priznaju se za sve odbitne privremene razlike, kao i po osnovu poreskih gubitaka i poreskih kredita koji se mogu prenijeti u naredne fiskalne periode do stepena do kojeg je izvjesno da će postojati oporeziva dobit po osnovu koje se prenijeti poreski gubitak i poreski krediti mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobit perioda, izuzev iznosa odloženih poreza koji je nastao po osnovu revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme, kao ulaganja u akcije pravnih lica i banaka, a koji se evidentira preko revalorizacionih rezervi. Društvo nema obaveza po osnovu odloženog poreza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

NAPOMENE UZ BILANS USPJEHA

4. PRIHODI

O P I S	2013.	2012.
	KM	KM
Poslovni prihodi	19.521.108	20.492.541
Finansijski prihodi	59.102	97.334
Ostali prihodi	1.012	12.199
UKUPNO	19.581.222	20.602.074

4.1. POSLOVNI PRIHODI

O P I S	2013.	2012.
	KM	KM
Prihodi od prodaje robe	19.898	21.395
Prihodi od prodaje učinaka	19.338.735	20.952.645
Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	17.570	46.348
Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	83.530	0
Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	0	(719.646)
Ostali poslovni prihodi	61.375	191.799
UKUPNO	19.521.108	20.492.541

a) Prihodi od prodaje učinaka

O P I S	2013.	2012.
	KM	KM
Prihodi od prodaje učinaka povezanim društvima	16.705.725	17.072.528
Prihodi od prodaje učinaka na domaćem tržištu	150.319	185.444
Prihodi od prodaje učinaka na inostranom tržištu	2.482.691	3.694.673
UKUPNO	19.338.735	20.952.645

b) Povećanje vrijednosti zaliha učinaka

Povećanje vrijednosti zaliha učinaka iskazano u bilansu uspjeha za 2013. godinu u iznosu od 83.530 KM (2012. godine iskazano je smanjenje vrijednosti zaliha učinaka u iznosu od 719.646 KM) predstavlja troškove proizvodnje u toku i gotovih proizvoda koji su nastali u tekućem obračunskom periodu, a proizvodi nisu realizovani – prodani u promatranom obračunskom periodu. Ovi troškovi povećavaju ukupne prihode tekućeg perioda i prepoznatljivi su u stanju zaliha na dan 31. decembra 2013. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine
4.2. FINANSIJSKI PRIHODI

O P I S	2013.	2012.
	KM	KM
Prihodi od kamata	3.406	3.633
Pozitivne kursne razlike	31.129	67.751
Ostali finansijski prihodi	24.567	25.950
UKUPNO	59.102	97.334

4.3. OSTALI PRIHODI

O P I S	2013.	2012.
	KM	KM
Dobici po osnovu prodaje materijala	727	906
Naplaćena otpisana potraživanja	77	0
Ostali nepomenuti prihodi	208	11.293
UKUPNO	1.012	12.199

5. RASHODI

O P I S	2013.	2012.
	KM	KM
Poslovni rashodi	18.982.369	19.574.970
Finansijski rashodi	98.345	41.082
Ostali rashodi	86.009	119.016
UKUPNO	19.166.723	19.735.068

5.1. POSLOVNI RASHODI

O P I S	2013.	2012.
	KM	KM
Nabavna vrijednost prodate robe	43.327	47.854
Troškovi materijala	11.724.429	12.485.709
Troškovi zarada i naknada zarada	5.475.048	5.410.202
Troškovi proizvodnih usluga	498.355	467.804
Troškovi amortizacije i rezervisanja	785.689	739.830
Nematerijalni troškovi	401.777	368.804
Troškovi poreza	53.744	54.767
UKUPNO	18.982.369	19.574.970

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

a) Troškovi materijala

O P I S	2013.	2012.
	KM	KM
Troškovi materijala	10.535.774	11.198.658
Troškovi energije	770.430	872.635
Ostali materijal i sitni inventar	418.225	414.416
UKUPNO	11.724.429	12.485.709

b) Troškovi zarada i naknada zarada

O P I S	2013.	2012.
	KM	KM
Bruto zarade i naknade zarada	4.753.828	4.781.643
Ostali lični rashodi	721.220	628.559
UKUPNO	5.475.048	5.410.202

c) Troškovi proizvodnih usluga

O P I S	2013.	2012.
	KM	KM
Usluge na izradi učinaka	19.272	40.974
Troškovi transportnih usluga	106.286	109.614
Usluge održavanja	273.864	193.135
Usluge reklame i propagande	17.634	52.889
Ostale usluge	81.299	71.192
UKUPNO	498.355	467.804

d) Troškovi amortizacije i rezervisanja

O P I S	2013.	2012.
	KM	KM
Građevinski objekti	329.555	328.957
Postrojenja i oprema (strojevi)	456.134	410.873
UKUPNO	785.689	739.830

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine
e) Nematerijalni troškovi

O P I S	2013.	2012.
	KM	KM
Neproizvodne usluge	96.132	81.766
Reprezentacija	106.124	97.076
Premije osiguranja	28.978	29.945
Troškovi članarina	17.920	15.540
Bankarske usluge	50.144	44.360
Ostali nematerijalni troškovi	102.479	100.117
UKUPNO	401.777	368.804

5.2. FINANCIJSKI RASHODI

O P I S	2013.	2012.
	KM	KM
Rashodi od kamata	27.485	8
Negativne kursne razlike	68.490	36.464
Ostali finansijski rashodi	2.370	4.610
UKUPNO	98.345	41.082

5.3. OSTALI RASHODI

O P I S	2013.	2012.
	KM	KM
Gubici od prodaje nematerijalne imovine	116	1.357
Rashodi po osnovu otpisa potraživanja	29	17.943
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha	85.864	99.716
UKUPNO	86.009	119.016

6. POREZ NA DOBIT

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit u Republici Srpskoj. Tekući porez na dobit predstavlja iznos obračunat primjenom propisane poreske stope od 10% na osnovicu koju predstavlja oporeziva dobit (napomena 3.11.).

Društvo je iskoristilo pozitivnu zakonsku regulativu i umanjilo poresku osnovicu u skladu s novim ulaganjima u proizvodne kapacitete, te za 2013. godinu nije iskazana obaveza plaćanja poreza na dobit (napomena 3.11.).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

NAPOMENE UZ BILANS STANJA

7. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

O P I S	Zemljište	Građevinski	Postrojenja	Investicije	UKUPNO
	KM	objekti KM	i oprema KM	u toku KM	
<u>Nabavna vrijednost</u>					
Stanje 01. januara 2012. godine	661.450	12.383.283	26.293.354	7.528.469	46.866.556
Nabava tokom godine	0	0	162.754	3.502.229	3.664.983
Prenos sa investicija u toku	0	0	554.226	(554.226)	0
Otuđivanje i rashodovanje	0	0	(89.487)	0	(89.487)
<i>Stanje 31. decembra 2012. godine</i>	<i>661.450</i>	<i>12.383.283</i>	<i>26.920.847</i>	<i>10.476.472</i>	<i>50.442.052</i>
Nabava tokom godine	0	62.061	0	680.118	742.179
Prenos sa investicija u toku	0	104.445	3.523.676	(3.628.121)	0
Otuđivanje i rashodovanje	0	0	(105.878)	0	(105.878)
<i>Stanje 31. decembra 2013. godine</i>	<i>661.450</i>	<i>12.549.789</i>	<i>30.338.645</i>	<i>7.528.469</i>	<i>51.078.353</i>
<u>Ispravak vrijednosti</u>					
Stanje 01. januara 2012. godine	0	6.654.203	22.024.620	0	28.678.823
Amortizacija	0	328.957	410.873	0	739.830
Otuđivanje i rashodovanje	0	0	(45.682)	0	(45.682)
<i>Stanje 31. decembra 2012. godine</i>	<i>0</i>	<i>6.983.160</i>	<i>22.389.811</i>	<i>0</i>	<i>29.372.971</i>
Amortizacija	0	329.555	456.134	0	785.689
Otuđivanje i rashodovanje	0	0	(103.742)	0	(103.742)
<i>Stanje 31. decembra 2013. godine</i>	<i>0</i>	<i>7.312.715</i>	<i>22.742.203</i>	<i>0</i>	<i>30.054.918</i>
<u>Sadašnja vrijednost</u>					
01. januara 2012. godine	661.450	5.729.080	4.268.734	7.528.469	18.187.733
31. decembra 2012. godine	661.450	5.400.123	4.531.036	10.476.472	21.069.081
31. decembra 2013. godine	661.450	5.237.074	7.596.442	7.528.469	21.023.435
Postotak otpisanosti	0%	58%	75%	0%	59%

8. ZALIHE

O P I S	31.12.2013.	31.12.2012.
	KM	KM
Zalihe sirovina i materijala	1.662.497	1.564.517
Proizvodnja u toku	15.646	21.174
Gotovi proizvodi	708.490	619.432
Trgovačka roba	9.889	7.623
Dati avansi za robu	47.023	27.124
UKUPNO	2.443.545	2.239.870

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2013. godine****9. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA I PLASMANI**

O P I S	31.12.2013.	31.12.2012.
	KM	KM
Kratkoročna potraživanja	5.382.512	7.822.034
Kratkoročni finansijski plasmani	51.801	76.326
UKUPNO	5.434.313	7.898.360

a) Kratkoročna potraživanja

O P I S	31.12.2013.	31.12.2012.
	KM	KM
Potraživanja od kupaca - povezana društva	4.755.956	5.617.098
Potraživanja od kupaca u zemlji	17.809	18.947
Potraživanja od kupaca u inostranstvu	181.498	1.361.736
Druga potraživanja	427.249	824.253
UKUPNO	5.382.512	7.822.034

10. GOTOVINA

O P I S	31.12.2013.	31.12.2012.
	KM	KM
Gotovina na računima u banci	85.719	32.184
Gotovina na deviznim računima	186.391	118.794
Gotovina u blagajni	591	428
UKUPNO	272.701	151.406

11. KAPITAL**a) Osnovni kapital**

Vrijednost osnovnog (akcijskog) kapitala iskazana u finansijskim izvještajima na dan 31. decembra 2013. godine iznosi 18.473.634 KM (31. decembra 2012. godine 18.473.634 KM) i predstavlja vlastite trajne izvore za poslovanje Društva.

b) Zakonske rezerve

Zakonske rezerve iskazane u finansijskim izvještajima na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od 94.624 KM (31. decembra 2012. godine 54.829 KM) formirane su u ranijim obračunskim razdobljima u skladu sa zakonskim propisima, izdvajanjem iz dobiti Društva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2013. godine****c) Ostale rezerve**

Ostale rezerve iskazane u finansijskim izvještajima na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od 1.076.252 KM (31. decembra 2012. godine 1.226.902 KM) formirane su u ranijim razdobljima revalorizacijom imovine.

d) Neraspoređena (zadržana) dobit

Neraspoređena dobit iskazana u finansijskim izvještajima na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od 2.030.633 KM (31. decembra 2012. godine 21.139.774 KM) formirana je od dobiti iz poslovanja ostvarene u ranijim godinama.

e) Dobit tekuće godine

Dobit tekuće godine iskazana u finansijskim izvještajima na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od 414.499 KM (31. decembra 2012. godine 795.894 KM) čini dobit iz poslovanja koja je preostala nakon oporezivanja, kako je to prikazano u računu dobiti i gubitka na stranici 4. ovog Izvještaja.

12. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

O P I S	31.12.2013.	31.12.2012.
	KM	KM
Obaveze prema dobavljačima - povezana društva	4.678.477	7.092.149
Obaveze prema dobavljačima u zemlji	1.010.442	727.014
Obaveze prema dobavljačima iz inostranstva	951.234	1.344.857
UKUPNO	6.640.153	9.164.020

13. OBEVEZE ZA ZARADE I NAKNADE ZARADA

O P I S	31.12.2013.	31.12.2012.
	KM	KM
Obaveze za neto plate i naknade	235.419	271.961
UKUPNO	235.419	271.961

14. DRUGE OBAVEZE

O P I S	31.12.2013.	31.12.2012.
	KM	KM
Druge obaveze	14.341	11.627
UKUPNO	14.341	11.627

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

31. decembar 2013. godine

15. OBAVEZE ZA POREZE I DOPRINOSE

O P I S	31.12.2013.	31.12.2012.
	KM	KM
A) Obaveze za porez na dobitak	0	6.070
B) Obaveze za ostale poreze i doprinose		
- porezi i doprinosi na plate i naknade	150.243	174.238
- obaveze za ostale poreze i doprinose	11.245	13.768
Ukupno B) Obaveze za ostale poreze i doprinose	161.488	188.006
UKUPNO (A+B)	161.488	194.076

16. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

O P I S	31.12.2013.	31.12.2012.
	KM	KM
Obračunati garantni troškovi	32.951	26.000
UKUPNO	32.951	26.000

17. OBJELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Društvo ostvaruje poslovne transakcije sa povezanim pravnim licem KRAŠ d.d., Zagreb u čijem je većinskom vlasništvu. Odnosi između Društva i povezanog pravnog lica regulisani su na ugovornoj osnovi i po tržišnim uslovima koji važe za sve druge poslovne partnere.

O P I S	31.12.2013.	31.12.2012.
	KM	KM
<u>Potraživanja od povezanih društava</u>		
KRAŠ ZAGREB	1.811.186	2.970.612
KRAŠ COMMERCE LJUBLJANA	373.091	552.841
KRAŠ KOMERC SKOPJE		52.742
KRAŠ TRGOVINA ŠIROKI BRIJEG	2.449.339	1.879.658
KRAŠ COMMERCE BEOGRAD	122.340	161.245
Ukupno potraživanja od povezanih društava	4.755.956	5.617.098
<u>Obaveze prema povezanim društvima</u>		
KRAŠ ZAGREB	4.584.234	7.005.147
KRAŠ KOMERC SKOPJE	85.888	77.011
KRAŠ TRGOVINA ŠIROKI BRIJEG	8.355	9.991
Ukupno obaveze prema povezanim društvima	4.678.477	7.092.149

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

O P I S	2013.	2012.
	KM	KM
<u>Prihodi</u>		
KRAŠ ZAGREB	9.340.045	10.112.509
KRAŠ COMMERCE LJUBLJANA	2.268.258	2.202.665
KRAŠ KOMERC SKOPJE	331.454	301.388
KRAŠ TRGOVINA ŠIROKI BRIJEG	4.439.732	4.074.637
KRAŠ COMMERCE BEOGRAD	327.471	521.170
Ukupno prihodi	16.706.960	17.212.369
<u>Rashodi</u>		
KRAŠ ZAGREB	2.132.556	4.834.746
KRAŠ KOMERC SKOPJE	393.073	486.380
KRAŠ TRGOVINA ŠIROKI BRIJEG	2.033.499	1.849.186
Ukupno rashodi	4.559.128	7.170.312

18. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Društvo je u svom redovnom poslovanju u različitom obimu izloženo određenim finansijskim rizicima i to:

- Tržišnim rizicima,
- Riziku likvidnosti,
- Kreditnom riziku.

Upravljanje rizicima u Društvu je usmjereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta.

18.1. Tržišni rizik
(a) Rizik od promjene kursa stranih valuta

Društvo je izloženo riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i inostranstvu, a koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno EUR.

Devizni rizik nastaje u slučajevima neusklađenosti finansijskih sredstava i obaveza izraženih u stranoj valuti *i/ili sa valutnom klauzulom*. U mjeri u kojoj je to moguće, Društvo minimizira devizni rizik kroz minimiziranje otvorene devizne pozicije.

(b) Rizik od promjene kamatnih stopa

Društvo je izloženo raznim rizicima koji kroz efekte promjena visine tržišnih kamatnih stopa djeluju na njegov finansijski položaj i tokove gotovine. Poslovanje Društva je izloženo riziku promjene kamatnih stopa u mjeri u kojoj kamatonosna sredstva (uključujući investicije) i kamatonosne obaveze dospijevaju za naplatu u različito vrijeme ili u različitim iznosima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2013. godine**

S obzirom da Društvo nema značajnu kamatonosnu imovinu, prihod Društva i tokovi gotovine u velikoj mjeri su nezavisni od promjena tržišnih kamatnih stopa.

18.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da Društvo neće biti u mogućnosti da finansira sredstva odgovarajućim izvorima finansiranja sa stanovišta rokova i stopa i rizik nemogućnosti da se sredstvo realizuje po razumnoj cijeni u odgovarajućem vremenskom okviru.

Društvo upravlja likvidnošću sa ciljem da osigura da izvori finansiranja budu raspoloživi za izmirenje obaveza u trenutku njihovog dospjeća. Društvo neprekidno procjenjuje rizik likvidnosti identifikovanjem i praćenjem promjena u izvorima finansiranja potrebnim za ispunjenje poslovnih ciljeva Društva, a u skladu sa poslovnom strategijom Društva.

18.3. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik nastanka finansijskih gubitaka Društva kao rezultat kašnjenja klijenata ili druge ugovorne strane u izmirivanju ugovornih obaveza. Kreditni rizik se prvenstveno vezuje za izloženost Društva po osnovu gotovine i gotovinskih ekvivalenata, depozita u bankama i finansijskim institucijama, investiranja u hartije od vrijednosti, potraživanja od pravnih i fizičkih lica i preuzetih obaveza. Društvo nije izloženo kreditnom riziku pošto nema kreditnih zaduženja.

18.4. Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrednosti. U Republici Srpskoj ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocjeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku te vrijednosti.

Fer vrijednost finansijskih sredstava koja su iskazana po amortizovanoj vrednosti procjenjuje se diskontovanjem novčanih tokova korišćenjem kamatne stope po kojoj bi Društvo moglo da pribavi dugoročne pozajmice, a koja odgovara efektivnoj kamatnoj stopi. Društvo smatra da iskazana knjigovodstvena vrijednost potraživanja, nakon umanjenja za ispravku vrijednosti po osnovu obezvrijeđenja, kao i nominalna vrednost obaveza iz poslovanja, približno odražava njihovu tržišnu vrijednost. Fer vrijednost obaveza po kreditima procjenjuje se diskontovanjem budućih ugovorenih novčanih tokova prema trenutnoj tržišnoj kamatnoj stopi koja je Društvu na raspolaganju za potrebe sličnih finansijskih instrumenata.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**31. decembar 2013. godine**

OVAKO utvrđena fer vrijednost ne odstupa značajnije od vrijednosti po kojoj su iskazane obaveze po kreditima u poslovnim knjigama Društva. Rukovodstvo Društva smatra da iznosi u priloženim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

19. PORESKI RIZICI

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutno imaju više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju PDV, porez na dobit i poreze na plate, zajedno sa drugim porezima. Za razliku od razvijenijih tržišnih privreda zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme, te ne postoji dugogodišnja praksa primjene, a sa druge strane, propisi kojima se vrši implementacija ovih zakona često su nejasni ili ne postoje. Iz ovog razloga, često se javljaju razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama u vezi sa pravnom interpretacijom zakonskih odredaba što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave su predmet kontrola i pregleda od strane više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zateznih kamata.

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Preduzeća mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. To može dovesti do osporavanja transakcija od strane poreskih vlasti i Preduzeću može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa poreskim propisima Republike Srpske, period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina.

To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od 5 godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemom.

20. SUDSKI SPOROVI

Društvo na dan 31. decembra 2013. godine vodi sudske sporove u kojima je u poziciji tužioca ili tuženog.

Sudski sporovi u korist Društva:

DUŽNIK	IZNOS SPORA
	KM
DESPA COMPANY K.Dubica	959,48
KOLPROMET, Zagreb	119.751,36
VEKIĆ CHOCOLATE	16.706,22
KONZUM PROMET, Tuzla	1.004,14
BRESTOVAC, Tuzla	5.934,48
Vlada RS	93.750,00
NEDMANS, Tuzla	594,23
INTERGRIFON, Šenkovci	1.081,51

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
31. decembar 2013. godine

DUŽNIK	IZNOS SPORA
	KM
SUZI KOMERC, Teslić	11.654,71
JERINIĆ, Doboj	4.797,67
RUNER, Prijedor	1.509,98
PIN KOMERC, Travnik	3.102,69
BUŠKO BLATO, Livno	3.854,16
ADAMS, Bihać	59.643,20
RK BORAC, Prijedor	1.810,20
CAFFE RESTORAN OSKAR	13.056,40
MIS SADIKOVIĆ, Jajce	3.657,48
FOND ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA RS	60.303,50

ODOBRENJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Finansijske izvještaje usvojila je Uprava i odobrila njihovo izdavanje dana 31. januara 2014. godine.

